

ישיבת הפתל - ירושלים

שיחת הגאון הרב אביגדר הלוי נבנצל שליט"א

לפרשת פקודי תשע"ו

מלאכה ועבודה בשבת

טרחת מרובה, ואין ראוי לעשות כן בשבת, אבל סקילה לא חייבים על זה, כי אין כאן מלאכה. לעומת זאת, להוציא מחט קטנה לרשות הרבים, זו לא עבודה, זה קל מאד לעשות, אבל זו מלאכה, וחייבים על כך סקילה. כי בשבת האיסור הוא לעשות "מלאכה".

יש לנו בפרשה הקודמת "מלאכת מְחַשְׁבֵת" (שמות לה, ג), שמזה לומדים שבשבת רק "מלאכת מחשבת אסרה תורה" (ביצה יג, ב ועוד). ויש לעיין, מה העיקר ב"מלאכת מְחַשְׁבֵת", ה"מלאכת", או ה"מחשבת". לכאורה נחלקו בזה בית שמאי ובית הלל. הגמרא הרי אומרת, שאם אדם נתן לאשה חטים בתור אתנן, והיא עשתה מהם סולת, או שנתן לה ענבים והיא עשתה מהם יין - מחלוקת בית שמאי ובית הלל האם הסולת והיין כשרים למזבח או פסולים למזבח [משום אתנן (דברים כג, יט)], שבית שמאי אומרים "שינוי במקומו עומד", ובית הלל אומרים שינוי לא במקומו עומד (ב"ק צד, א). הרי שלפי בית שמאי העיקר הוא המחשבה שבדברים, כי למעשה לא נעשה כלום, למעשה שינוי במקומו עומד. ולפי בית הלל נעשה כאן משהו, ונוצרה כאן מציאות חדשה, וא"כ המעשה הוא העיקר. לכן לבית שמאי אי אפשר לומר "מתוך שהותרה מלאכה לצורך הותרה נמי שלא לצורך" (ביצה יב, א), כי העיקר הוא המחשבה, והרי מצד המחשבה יש כאן שתי מחשבות שונות, כאן חשב לצורך יו"ט, וכאן חשב לצורך משהו אחר. אבל לפי בית הלל שהמעשה הוא העיקר, הרי המעשה הוא אותו מעשה, ולכן אפשר לומר "מתוך שהותרה לצורך הותרה נמי שלא לצורך" (שם).

בשבת מה שצריך להזהר זה - לא ליצור דבר חדש. דבר חדש ממש, יש מאין, כמו שהקב"ה עשה - זה ממילא איננו יכולים ליצור. אבל ליצור דבר חדש יש מיש - זה גם בשר ודם יכול לעשות, וזה אסור לעשות בשבת. זו מלאכה שאנו צריכים לשבות ממנה בשבת. הקב"ה נתן לנו את העולם, ורוצה שנשכלל אותו, כי "לא תהו בְרָאָה, לְשִׁבְתָּ יְצָרָה" (ישעיהו מה, יח). אבל רק בששת ימי המעשה רצה הקב"ה שנעשה כן. ביום השביעי - תשאיר את העולם כמו שנברא. אל תנסה לשכלל אותו. למה? - כדי שתרגיש, שלא אתה הבורא והעושה, אלא יש בורא, שהוא ברא ועשה את הכל. צריך לזכור את זה, לא לנסות ליצור בשבת דברים חדשים. זה תפקידה של השבת, להחזיר אותנו למצב הקדמוני, שיש בורא לעולם. לזכור שאתה לא בורא. לברוא עולמות רוחניים - זה מותר בשבת. כשאדם לומד תורה ומחדש חידושי תורה, הוא בורא עולמות רוחניים, וזה מותר ורצוי בשבת. אבל בעולם הגשמי - אסור לפעול בשבת. לא ליצור כלום, אפילו לא יש מיש.

ההבדל בין מלאכת המשכן לעבודת המשכן

בסיום מלאכת המשכן, נאמר: "כָּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה, בְּןֵי יִשְׂרָאֵל אֶת כָּל הָעֵבֶדֶה. וַיֵּרָא מֹשֶׁה אֶת כָּל הַמְּלָאכָה, וְהִנֵּה עָשׂוּ אֹתָהּ, כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' בְּןֵי יִשְׂרָאֵל אֶת כָּל הָעֵבֶדֶה, וְהָאֵרִיכוֹת בַּלְשׁוֹן הַפְּסוּק? הֲיִהְיֶה אֲפֹשֶׁר לְקַצֵּר לֹמֶר: "כָּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה בְּןֵי יִשְׂרָאֵל אֶת כָּל הָעֵבֶדֶה, וַיֵּרָא אֹתָהּ מֹשֶׁה, וַיִּבְרָכֶם". ועוד צריך להבין, למה בפסוק הראשון נקראת מלאכת המשכן "עבודה", ובפסוק השני היא נקראת "מלאכה"?

נראה לבאר כך: שני דברים היו במלאכת המשכן. עבודה ("בְּןֵי יִשְׂרָאֵל אֶת כָּל הָעֵבֶדֶה ה'"), ומלאכה ("וַיֵּרָא מֹשֶׁה אֶת כָּל הָעֵבֶדֶה"). מה ההבדל בין עבודה למלאכה? עבודה היא מלשון "עבד", ומלאכה היא מלשון "מלך", או מלשון "נמלך בדעתו", [שגם זה, בעצם, מלשון מלכות, ואכמ"ל]. ונבאר במשל: אם יאמרו שמלך פלוני בנה חומה בעירו. מה הכונה בזה? האם הכונה היא שהמלך עצמו סחב אבנים ובנה את החומה? ודאי שלא. המלך לא סחב שום אבן. הוא ישב בשקט על כסא מלכותו, ונמלך בדעתו, או בשריו וביועציו, והחליט שצריך לבנות בעירו חומה. זוהי ה"מלאכה". ומי עשה את ה"עבודה"? את העבודה עשו העבדים. העבדים סחבו את האבנים ואת העפר ואת כל מה שדרוש, ובנו את החומה. מלאכה היא אפוא המחשבה שבדבר, ה"מלאכת מחשבת" שמאחורי הענין, ועבודה היא הצד המעשי שבדבר, מה שעושה העבד.

זהו שנאמר בפסוק, "כָּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה, בְּןֵי יִשְׂרָאֵל אֶת כָּל הָעֵבֶדֶה ה'". כשמביאים את המשכן אל משה, כל אחד יכול לראות את העבודה שנעשתה כאן. את הקרשים, את היריעות, את הארון, את השלחן, וכן את כל שאר כל הדברים. לעומת זאת, את המלאכה, שהיא המחשבה והלב שליוו את הבניין, את זה רק משה יכול לראות. "וַיֵּרָא מֹשֶׁה אֶת כָּל הָעֵבֶדֶה עֹשׂוֹ אֹתָהּ" - הוא רואה ברוח הקודש, שכל המחשבות והכוונות היו כראוי - "כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' בְּןֵי יִשְׂרָאֵל אֶת כָּל הָעֵבֶדֶה אֹתָם מֹשֶׁה". לא רק על העבודה, אלא גם על הלב והמחשבות הטובות שהושקעו במלאכת המשכן. כי הדבר העיקרי שה' רוצה בו, הוא הלב. "לְשִׁכְנֵי בְתוּכֶם", בתוך לבו של כל אחד ואחד!

מלאכת מחשבת

זה צריך לדעת גם לגבי מלאכת שבת. שיש עבודה, ויש מלאכה. להזיז ארון כבד זו עבודה, אבל לא מלאכה. יש בזה

שורש חטאו של המקושש

ענין זה שבשבת, עומד ביסוד חטאו של המקושש. התורה מספרת על המקושש: "וַיְהִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבָּר, וַיִּמְצְאוּ אִישׁ מִקְּשָׁשׁ עֲצִים בְּיָוֶם הַשַּׁבָּת" (במדבר טו, לב). ומבואר בוזהר הקדוש (ח"ג קנו, א), שהעצים אותם קושש המקושש לא היו סתם עצים, אלא עץ החיים ועץ הדעת היו²! כיצד שייך לקושש עצים מעץ החיים ומעץ הדעת? הרי עצים אלו נמצאים בגן עדן, שעל פתחו הציב הקב"ה שמירה קפדנית, לבל יוכל אדם להכנס לשם שלא ברצון ה' (ע"י בראשית ג, כד וברש"י שם), ואיך הצליח המקושש להגיע לשם? - מבאר הזוהר, שהמקושש לא קושש עצים של ממש מעץ החיים ומעץ הדעת, אלא "היה דייק על אֵלֶיךָ אֵילָנִיךָ, הִי מִיָּנִייהוּ רַב עַל אַחֲרָא". כלומר: המקושש דקדק לברר בשכלו, איזה עץ משני העצים הללו גדול וחשוב מחברו; האם עץ החיים גדול מעץ הדעת, או להפך. [מקושש" - מלשון הַקֵּשׁ וְהַשְׁנָאָה. כמו היקש שבדרשות חז"ל, שענינו - השוואת שני ענינים זה לזה].

ודאי שענינים עמוקים ונסתרים כלולים בדברי הזוהר הללו, אבל על דרך הנגלה נראה לבאר כך: הרי מה ענינם של עץ החיים ועץ הדעת? עץ החיים - כולו קודש לה'. רק רצון ה' קיים בעץ החיים. אין בו "דעת טוב ורע" (בראשית ב, ט) כמו בעץ הדעת, וממילא הסוף ידוע מראש - האדם יזכה בו לחיי נצח ("עץ החיים"), שהרי אין בו שום מקום לַחֲטָא ולמיתה³. לעומת זאת, "עץ הדעת טוב ורע" מאפשר לאדם בחירה בין טוב לרע. האדם יכול לבחור לעשות טוב, ויכול גם לבחור לעשות רע, נגד רצון ה'.

איזה סוג של עבודת ה' מרבה יותר כבוד שמים? עבודה "אוטומטית", ללא אפשרות של בחירה בין טוב לרע (עץ החיים) - או עבודה מתוך בחירה (עץ הדעת), כשישנה אפשרות לעשות רע, ובכל זאת האדם בוחר לעשות טוב? לכאורה - האפשרות השניה עדיפה. עשיית רצון ה' מתוך בחירה, יש בה כבוד שמים יותר מאשר בעשיית רצון ה' באופן "אוטומטי", ללא שקיימת אפשרות אחרת לפני האדם. ואולם האמת איננה כך. האמת היא, שעצם המצב שבו ישנה ליציר כפיו של הקדוש ברוך הוא אפשרות שלא לעשות את רצון בוראו - היא חילול השם נורא, וקידוש השם המושג ע"י עבודה כזו, אינו שקול כנגד חילול השם שיש בה.

מדוע הבחירה היא חילול השם? - נתאר לעצמנו שוב, שאכן פרצה מלחמה בין אנגליה לגרמניה, ושר הצבא האנגלי יעמוד וישקול אם לתמוך באנגליה או לתמוך בגרמניה. מה נאמר על שר צבא כזה? - בוגד גמור! מורד במלכות! שר צבא ששומע שפרצה מלחמה, צריך לגייס מיד את כל הצבא, את חיל אוויר, את חיל הים, ואת כל מה שניתן לגייס למלחמה, ולא לעמוד ולשקול, "האם אני בעד אנגליה או בעד גרמניה". הרהורים כאלו, הם עוון חמור לכל חייל, וכל שכן לשר הצבא⁴. כך גם בענין הבחירה. ה"הוה אמינא" של אדם לחטוא, המציאות שאדם יושב ושקול האם לשמור שבת או לא לשמור שבת, האם לאכול כשר או לא לאכול כשר, היא עצמה מרידה חמורה במלכות שמים.

זו היתה טעותו של אדם הראשון, שהעדיף - בעצת הנחש - להכניס את עצמו למצב של בחירה, ולא לתפקד כמכונה אוטומטית שעושה רק את רצון ה' בלי בחירה (ע"י ב"מכתב מאליהו" ח"ב עמ' 137 ואילך). הנחש טען לאשה, שבלי יצר הרע (שנכנס אל האדם ע"י אכילה מעץ הדעת), עבודת ה' שלהם לא תהיה במדרגה חשובה כל כך. "לא חֲקַמְה" לקיים מצוות, כשאין לאדם יצר הרע שמנסה לפתותו שלא לקיימן. לעומת זאת, אם יהיה לאדם יצר הרע ובכל זאת יקיים מצוות, עבודת ה' שלו תהיה במדרגה הרבה יותר גבוהה וחשובה. כך טען הנחש - והאדם טעה וקבל את טענתו, בהתעלמו מן העובדה, שעצם המצב שאדם שוקל אם לבחור בטוב או ברע, הוא חילול שם שמים נורא.

באותה טעות טעה גם המקושש. המקושש הסתפק "על אֵלֶיךָ אֵילָנִיךָ, הִי מִיָּנִייהוּ רַב עַל אַחֲרָא" - איזה עץ גדול וחשוב מחברו, עץ החיים או עץ הדעת. עבודה "אוטומטית", או עבודה מתוך בחירה. ומה היתה מסקנתו? - גם הוא טעה והכריע כאדם הראשון, שעבודה מתוך בחירה עדיפה על עבודה "אוטומטית", "ולא חשש לִיקְרָא דְמַרְיָה" (זוהר ח"ג קנו, א). לא חשש לכבוד קונו, ולחילול השם שיש בעבודה מסוג זה (כפי שבארנו). לכן הלך וקושש עצים ביום השבת. השבת היא יום שכולו גילוי כבוד שמים! בחינה של "עץ החיים". ימות החול הם בחינה של "עץ הדעת טוב ורע". לא ניכר בהם כ"כ שרק הקב"ה הוא שמנהיג את הבריאה. נראה בהם, כאילו גם האדם פועל בבריאה: הוא חורש וזורע ומשקה, והזרעים צומחים כביכול בגלל פעולתו. וא"כ יש כאן הסתר כבוד שמים. ואולם בשבת ניכר שרק הקב"ה פועל בעולם. האדם שוכת ממלאכה ואינו פועל כלום, ומראה בזה שרק הקב"ה עשה עושה ויעשה לכל המעשים. המקושש מחליט אפוא, שעדיפה ההנהגה של ימות חול מההנהגה של שבת: להיות שקוע בעולם העשייה, ובכל זאת להאמין בה'. ע"י זה יתרבה כבוד שמים יותר מאשר במצב בו האדם אינו פועל בעולם כלום, ונותן לקב"ה לבדו לפעול בבריאה ולהנהיגה, שאז אין כל כך נסיון לאדם להכיר בהשגחת ה', כמו במצב שבו גם האדם פועל. מתוך מחשבה זו, הלך המקושש וחלל את השבת, כדי "להרבות כבוד שמים" ע"י עבודת ה' מתוך מצב של הסתר. זוהי, כנראה, כוונת דברי הזוהר על דרך הפשט.

חילול השבת של המקושש התבטא אפוא בכך, שבחינת השבת היתה פחות חשובה בעיניו מאשר הבחינה של חול. חוץ מזה, אפשר שקושש עצים בשבת גם בפועל ממש, ולא נסקל על מחשבה בלבד. אבל בפנימיות הענין חטאו היה בכך, שסבר שיותר טוב להתנהג בשבת כמו ביום חול - לקושש עצים, ובכל זאת להאמין שה' אחד ושמו אחד. זהו נסיון גדול יותר לאדם, אבל התורה אסרה אותו. התורה ירעה, שאם שבעה ימים בשבוע אדם יעבוד, הוא יגיע לבסוף למחשבה ש"כחי ועוצם ידי" מנהיגים את העולם. לא יכיר בכך שרק ה' מנהיג את העולם. התורה רצתה שיום אחד בשבוע תיחד לַיְדִיעָה שאינך פועל בעולם כלום, רק הקב"ה פועל בעולם. אם לא תיחד יום אחד בשבוע לענין זה, הסוף יהיה שתבוא לידי כפירה, ח"ו.

פני ההנהגה הגלויה של יום השבת, טעו! השאיפה שלנו אינה צריכה להיות להגדיל את הבחירה שלנו כמה שיותר, אלא להפך, להסתיר את הבחירה שלנו, ולהראות כמה שיותר את כבוד ה' בנגלה.

מדוע אין אומרים הלל בשבת?

השבת היא תחילה למקראי קדש, ובכל זאת, בכל הימים הטובים אנו אומרים הלל, ובשבת איננו אומרים הלל. מדוע איננו אומרים הלל בשבת? - שאלה זו שאלו כבר בגמרא, ותירצו, ששבת איננה "מועד", ולכן אין אומרים בה הלל (ערכין י, ב). מה הכונה בתירוץ הזה? נראה שהכונה היא, שהלל נתקן על נס, שהוא שינוי בטבע, ואילו השבת מסמלת דוקא את ההפך, את הסדר שבטבע. סדר נפלא שנקבע בששת ימי בראשית, ושאינו בו שום חסרון כלל. "וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וַהֲגָה טוֹב מְאֹד" (בראשית א, לא). הכל שלם ומושלם, ללא צורך לחרוג מן הטבע. בחוקי הטבע יש מענה מספיק לכל צרכי העולם וברואיו. לכן השבת לא נקראת מועד, כי היא מעידה על השגרה, ולא על החריגה מן השגרה, שזהו המועד.

בגלל שהשבת מעידה על הסדר והחוקים שקבע ה' בששת ימי בראשית, אין במוספי השבת קרבן חטאת. כי החטאת מעידה על חטא וחסרון⁸, וכיון שמעשי ה' בששת ימי בראשית שלמים הם, ללא שום חטא וחסרון ח"ו, לכן אין במוספי השבת קרבן חטאת, רק עולות⁹. לעומת זאת, במוספי שאר המועדים יש קרבן חטאת, כי שאר המועדים הם תוצאה של חטאים וחסרונות - חטא הלבנה (ראש חודש), חטא אדם הראשון (ראש השנה), חטא העגל (יום הכפורים), והחטאים שגרמו לנו לרדת למצרים (ע"י נדרים לב, א), שכתוצאה מזה נולד הצורך להוציאנו משם (פסח), ללכת במדבר ארבעים שנה (סוכות), ולקבל תורה (שבועות), בלי יכולת להשיג אותה מעצמנו, כדרך שהשיגו אותה אברהם יצחק ויעקב, שכמעט ולא חטאו בימי חייהם, [לכן נקראו "ישרים" (ע"ז כה, א)], ולכן הצליחו להשיג את התורה מעצמם, בלי לקבלה מן החורץ (ע"י ב"ר צה, א), ולקיימה עד שלא ניתנה (משנה קדושין פב, א; תנא דבי אליהו פ"ו ד"ה ברוך המקום). השבת היא מעשה אלקינו, היא שלמה לגמרי, לכן אין בה צורך בחטאת. [וכן קרבן התמיד, שבא על מעשה אלקינו - דבר יום ביומו - אין בו חטאת]. לעומת זאת, הימים הטובים באים לתקן חטאים מסוימים, שהם מעשי הברואים, לכן יש בהם צורך בחטאת.

זו גם הסיבה לכך, שבתפלת מוסף של שבת - שהיא כנגד קרבן מוסף של שבת - איננו אומרים "מפני חטאנו גלינו מארצנו". ביו"ט אנו אומרים כן, וכן במוסף של ראש חודש שחל להיות בשבת אנו אומרים "ולפי שחטאנו לפניך אנו ואבותינו חרבה עירנו ושמם בית מקדשנו" - בגלל ראש חודש - אבל בשבת רגילה אנו אומרים רק "יהי רצון שתעלנו לארצנו, ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו". איננו מזכירים את החטא ואת החורבן. כי שבת היא בסימן של שלמות. אין וידויים על החטא בשבת. רק ביו"ט אנו מזכירים שמפני חטאינו קרה מה שקרה, ואין אנחנו יכולים

חטא המרגלים - כחטאו של המקושש

גם חטא המרגלים היה על דרך זו. משה אומר למרגלים, "וְהִתְחַזְקֶתֶם וּלְקַחְתֶּם מִפְּרֵי הָאָרֶץ" (במדבר יג, כ). רצה שיקחו מעץ החיים (וזהו ח"ג קנז, א). "ואיננון לא אייתאיו אלא ענבים ורמונים ותאנים, דבאילנא אחרא תליין ואחידין" (וזהו שם). המרגלים נטלו דוקא מהענבים והרמונים והתאנים, שהם תלויים ואחוזים באילן האחר - בעץ הדעת טוב ורע⁵. כמובן, אין לנו עסק בנסתרות, אבל הפירוש הפשוט בזה הוא, שהמרגלים רצו לעבוד את ה' במצב של הסתר ובחירה בין טוב לרע. לכן לא רצו להכנס לארץ ישראל, שהיא "אֶרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֵינוּ דְרָשׁ אֹתָהּ, תְּמִיד עֵינֵינוּ ה' אֱלֹהֵינוּ בְּהַ מְרִשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרֵית שָׁנָה" (דברים יא, יב). ההשגחה גלויה יותר בארץ ישראל מאשר בחוץ לארץ. בבית המקדש ובירושלים - המקודשים יותר משאר ארץ ישראל - היו מתרחשים ניסים דרך קבע (ע"י אבות פ"ה מ"ה, ויומא כא, א-ב). ואולם גם שאר ארץ ישראל מסוגלת יותר לניסים מאשר חו"ל. למשל - ברכה גשמית בכל שנה ששית. "וְנַעֲשֶׂת אֶת הַתְּבוּאָה לְשִׁלֵּשׁ הַשָּׁנִים" (ויקרא כה, כא).

הרי הרמב"ן מבאר, שההשגחה בארץ ישראל יותר גלויה אפילו על אומות העולם, ואומר שהיו ערים בחוץ לארץ שלא היו יותר טובות מסדום ועמורה, ובכל זאת לא נחרבו כי הן היו בחו"ל, שההשגחה שם אינה גלויה כל כך (ע"י רמב"ן ויקרא יח, כה). סדום ועמורה היו בארץ ישראל, ולכן הקב"ה לא "עבר לסדר היום" על מה שעשו. כלל ישראל ח"ו, אם הם תועים מדרך התורה, אינם יכולים להתקיים בארץ ישראל. בחוץ לארץ הם יכולים להתקיים, אבל בארץ ישראל אין להם קיום בלי לשמור על דרך התורה, כפי שהתורה מזהירה אותנו פעם אחרי פעם. הגלות אינה רק עונש לישראל, היא גם הצלה לישראל, כי בארץ ישראל אי אפשר להתקיים בלי תורה ומצוות, ובחוץ לארץ שההשגחה אינה גלויה כל כך, אפשר להתקיים באופן זמני בלי תורה ומצוות. כמובן שגם שם בסופו של דבר אדם יתן את הדין על כל מה שעשה שלא כשורה, אבל בכל זאת, באופן זמני אפשר להתקיים בחוץ לארץ יותר בקלות בלי תורה ומצוות מאשר בארץ ישראל.

מסיבה זו מחליטים המרגלים, שעדיף לישראל להשאר במדבר, במצב של "הסתר פנים" ביחס להשגחה שבארץ ישראל. כך תהיה עבודת ה' שלהם מובחרת יותר, כביכול, וכפי שנתבאר⁶. אבל זוהי טעות. אותה טעות שטעה בה אדם הראשון, ואותה טעות שטעה בה המקושש. הקב"ה אינו מבקש ממך לעשות "מופתים". הקב"ה מחפש את ההיפך, שתראה שה' אחד ושמו אחד. ואם כך, הרי שבארץ ישראל יש יותר סיכוי שתראה את השגחת ה' ותאמין שהוא מנהיג את העולם, ואילו בחוץ לארץ אתה קרוב יותר לכפירה, ועלול יותר להימשך אחרי כוחות אחרים ולא אחרי ה'. רש"י הרי מסביר בקיצור (דברים יא, יח) והרמב"ן באריכות (ויקרא יח, כה). שמקום עבודת ה' האמיתית וקיום המצוות האמיתית היא רק בארץ ישראל. וא"כ המרגלים שהעדיפו את ההנהגה הנסתרת של חוץ לארץ על ההנהגה הגלויה של ארץ ישראל, והמקושש שהעדיף את ההנהגה הנסתרת של ימי החול על

ישראל יקיימו את התורה ולא יהיו חוטאים בישראל, ותהיה שלמות בישראל ונחזור לעבדו בלבב שלם, ויהיו ששון ושמחת עולמים במהרה בימינו, אמן.

לעלות ולהראות. בשבת אין חטאים ואין תיקונים. היא שלמה, מעין עוה"ב, בלי שום חסרון כלל. אנו שואפים לגילוי כבוד מלכות שמים, לא להסתר כמו שהמקושש שואף, אלא להפך, לגילוי כבוד מלכות שמים, שתתגלה ותראה מלכותו עלינו בזמן קרוב, ויבנה בית המקדש ונוכל לשוב לעשות את העבודה כפי הנדרש, וכל

השיחה נערכה לפי הבנתו של העורך, וכל טעות או חסרון (אם ישנם) יש לתלות בעורך בלבד.

לרגל יום השלושים לפטירתה של הרבנית שפרה ע"ה
 שהייתה כאם באהבה ודאגתה תמיד לכל תלמיד ותלמידה
 פונה רב העיר העתיקה ירושלים **מורינו הרב אביגדור נבנצל שליט"א**
 באופן אישי בבקשה מיוחדת לכבודה ולעילוי נשמתה:

לכל נדיבי לב שליט"א
 לקראת יום השלושים לפטירת אשתו עלי' השלוי' אני פונה אתם בבקשה לכל מי שהיכולת לעזור לבסס את הכולל החשוב "צילו של היכל" בעיר העתיקה המפיץ אורה של תורה בניין, וזאת שריו בקשיים כספיים גדולים. בברכת אורה ושמחה וששון ויקר, צעירי הלוים אביגדור נבנצל

3 אפשרויות תרומה:
 1: העברה בנקאית: לפקודת עמותת יבוי"כ בניין 294867 בנין מורח"ט סניף 401 תשפ"ו ירושלים
 2: צ'ק ע"ש עמותת יבוי"כ בניין לכתובת: יבוי"כ בניין, קה"ר 5 ירושלים
 3: מימילא: באתר הכולל: www.kollelketel.com

We have 3 options to donate:
 1: With PayPal: In our website: www.kollelketel.com
 Known receipts for IRS!

2: Bank transfer: TAX ID # - 510247344 ACCOUNT # - 4988330365 BANK: Citibank N.A. | Branch #202 114 7th Avenue | Brooklyn, NY 11215- SWIFT: CITUS33 ABA ROUTING #: 021000089

3: Send a check via mail: The check should be written out to: TORAS YISRAEL YEVOCHU METZION And sent to: Landau - neventzal 5305 12th ave. Brooklyn NY 11219 Please update us on our e-mail: colectramban@gmail.com

לפרטים ומידע נוסף:
colectramban@gmail.com | 0527141416

1. ועי' גם מה שכתבו הרמב"ן ורבינו בחיי בענין זה.
2. אולי משום כך מקדימה התורה ואומרת: "וַיִּהְיֶה יוֹם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְפָדְתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם" (ש"ד ק"א). וימצאו איש מקשש עצים ביום השבת. למה חשוב לדעת, היכן היו בני ישראל באותה שעה? חוץ מזה, הרי ברור מאליו שהיו במדבר! שכן מיציאת מצרים ועד שנכנסו לארץ היו ישראל במדבר! ואולם על פי דברי הזוהר הקדוש ניתן להסביר, שכונת הפסוק היא להדגיש שבני ישראל היו אז במדבר - ולא בגן עדן - ובכל זאת נמצא שם איש מקושש בעץ החיים ובעץ הדעת! ... [ואולם חז"ל במדרש הסבירו הקדמה זו באופן אחר (עי' רש"י במדבר טו, לב)] (על פי שיחת הרב שליט"א לפרשת שלח תש"ס).
3. "כי עץ החיים היה כפריו סגולה להכניס בלב הידיעה הנכונה והדבקות והאהבה אליו ית', והידיעה בדרכיו הקדושים, והיה שולל מן הנפש התאוות הגופניות... ואם היה אדם הראשון אוכל מעת החיים ולא מעץ הדעת, היה מתדבק והולך בקדושת קונו, ומתענג על הוד קדושתו לנצח נצחים באין מפריד" (דעת תבונות מהד' הרב פרידלנדר סי' קכ"ו ד"ה ואמנם).
4. זה, אולי, הפשט בדברי הנביא, שאומר על יואב: "וַיִּהְיֶה מַעֲמֵעָ (על כך ששלמה הרג את אֲדֹנָיָה בן חגית) בָּאָה עַד יוֹאָב, כִּי יוֹאָב נָטָה אֶתְרֵי אֲדֹנָיָה, וְאֶתְרֵי אֲבִשָׁלוֹם לֹא נָטָה, וַיִּנָּס יוֹאָב אֶל אֶהֱלָה" (מלכ"א ב, כח). וקשה: בשלמה מה שיואב נטה אחרי אֲדֹנָיָה - זוהי באמת נקודת חובה ליואב, ומהווה סיבה טובה בשבילו לברוח אל אהל ה'. שלמה הרי עשה משפט באדוניו והרְגוּ, וא"כ אולי יעשה משפט גם בתומכיו של אדניו. אבל מה ש"אחרי אבשלום לא נטה" - זו הרי איננה נקודת חובה ליואב, אלא נקודת זכות, ואם כן מדוע נזכר גם דבר זה כסיבה לבריחתו של יואב אל אֶהֱלָה? - היה אפשר לפרש, שכונת הפסוק היא, שיואב "ותר מדי" לא נטה אחרי אבשלום. כשאבשלום מרד באביו, הרג אותו יואב בניגוד לפקודה מפורשת של דוד שלא להרגו (שמו"ב יח, ט-טו), ועל כן חושש עתה יואב שגם הריגת אבשלום תִּחָשֵׁב לו כמרידה בדוד, כמו הנטיה אחר אדוניו. אבל חז"ל לא פרשו כך. חז"ל פרשו: "ואחרי אבשלום לא נטה" - שביקש לנטות ולא נטה" (סנה' מט, א). אמנם בסופו של דבר נמנע יואב מלתמוך באבשלום, אבל "הוא אמינא" לעשות כן - היתה לו. ועל כן גם זוהי סיבה לבריחתו לאהל ה', כי עכשיו כששלמה עושה לו משפט, אולי יעשה לו משפט גם על אותה "הוא אמינא". עבור שר צבא, גם "הוא אמינא" כזו היא מרידה חמורה (על פי שיחת הרב שליט"א לפרשת כי תצא תש"ח).
5. ענבים - "הוא אילנא דחָטָא ביה אדם הראשון, כמה דתנינן ענבים היו" (זוהר ח"ג קנח, ב). רמונים - לשון רע מינים (לשון מינות); תאנים - לשון תואנה (ב"ר יט, י), ולשון "אָנָה לְיָדוֹ" (שמות כא, יג), "לֹא תִאָּנֶה אֶלְיָךְ רְעָה" (תהלים צא, י), שהוא לשון מקרה (רש"י שם), שענינו הסתר ההשגחה, שלזה חתרו המרגלים להגיע.
6. ובמהר"ל מבואר להפך, שהמרגלים רצו להשאר במדבר דוקא מפני ששם היתה ההנהגה ניסית, ואילו בא"י ההנהגה טבעית (מהר"ל בחידושי אגדות סוטה לד, ב). ולפי זה צריך לומר, דמה שמבואר בזוהר ד"אינון לא אייתאו אלא ענבים ורמונים ותאנים, דבאילנא אחרא תליין ואחידין, כונתם היתה לרמוז בזה, שמחמת ההנהגה הטבעית שבא"י אדם עלול להמשך שם אל הצד הרע, משא"כ בהנהגה הניסית שבמדבר אין כ"כ חשש לזה.
7. "ולזה גם נתכנין אונקלוס שאמר בכאן 'וְהָא תְקִין לְחֻדָּא' [ולא אמר 'וְהָא טַב לְחֻדָּא']. יאמר, שהוא מתוקן הַסְּדָר מֵאֲד" (רמב"ן בראשית א, לא). ור"ל, שלא רק כל דבר ודבר בבריאה הוא טוב בפני עצמו, אלא גם השילוב והסידור של כל הדברים יחד למערכת אחת הוא טוב. ולכן לא תרגם כאן אונקלוס "טוב", אלא "מתוקן", שזה מראה על מערכת שלמה הפועלת בשלמות ובהרמוניה, ולא רק על דבר אחד שהוא טוב. ותיבת "מאד" באה להורות על ענין נוסף, ע"ש ברמב"ן].
8. "חָטָא" פירושו גם "חסרון", כמו שאומרת בת שבע לדוד: "וְהִנֵּה קָשָׁכְךָ אֲדֹנָי הִמְלִיךְ עִם אֲבֹתָיו (ואדניו ימלוך תחתיו), וְהִייתִי אֲנִי וּבְנֵי שְׁלֹמֹה חָטָא י"ם" (מל"א א, כא). אם אדוניו יתפוס את המלכות, תחסר המלכות ממני ומבְנֵי.
9. "אין במוספי השבת חטאת כשאר כל המוספין, מפני שכנסת ישראל בת זוג, והכל ש"ו ס, והמשכיל יבין" (רמב"ן במדבר כח, ב). ובפשטות הכונה היא, שהשבת עומדת בסוד עולם שלם ומלא, בלי חסרונות, וכפי שביאר הרב שליט"א למעלה. [ועי' גם "פרי צדיק" פרשת פנחס אות י"ג ד"ה ומה שכתב הרמב"ן].